I. DISPOSICIONS GENERALS

1. PRESIDÈNCIA I CONSELLERIES DE LA GENERALITAT VALENCIANA

Conselleria de Cultura i Educació

RESOLUCIÓ de 26 de juliol de 2000, de la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística, sobre les Programacions Didàctiques en l'Educació Secundària Obligatòria. [2000/X6476]

La Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu, en l'article 57, establix que els centres docents completaran i desenrotllaran el currículum dels nivells, etapes, cicles, graus i modalitats d'ensenyança en el marc de la seua programació docent. En el mateix article, disposa que les Administracions educatives afavoriran models de programació docent. D'altra banda, l'article 55 considera la programació docent com un dels factors que afavorixen la qualitat i millora de l'ensenyança.

El Decret 47/1992, de 30 de març, del Govern Valencià, establix el currículum de l'Educació Secundària Obligatòria a la Comunitat Valenciana. L'article quint enumera les àrees i matèries, així com els temes transversals d'este currículum. I, en el seu article deu, disposa que el professorat desenrotllarà programacions de la seua activitat docent d'acord amb el dit currículum i en coherència amb el projecte curricular de l'etapa.

Per la seua banda, el Decret 234/1997, de 2 de setembre, del Govern Valencià, pel que s'aprova el Reglament Orgànic i Funcional dels Instituts d'Educació Secundària, en el seu article 90 atribuïx, en els dits Instituts, als departaments didàctics l'elaboració de la programació didàctica de les ensenyances corresponents a les àrees, matèries i mòduls integrats en els mateixos, davall la coordinació i direcció del cap o cap del mateix, i d'acord amb les directrius generals establides per la comissió de coordinació pedagògica. I, en l'article 106, especifica els aspectes que ha d'incloure necessàriament la programació didàctica de cada una de les àrees o matèries.

Així mateix, l'Ordre de 18 de juny de 1999, de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, per la que es regula l'atenció a la diversitat en l'Educació Secundària Obligatòria, en el capítol II, determina aquells elements que s'han de tindre en compte en l'elaboració de les programacions, amb la finalitat d'atendre a la diversitat de l'alumnat que cursa esta etapa. I la seua disposició final primera autoritza a esta Direcció General perquè dicte les normes necessàries per a la seua aplicació i desenrotllament.

En el curs acadèmic 1999-2000, en el que acaba la implantació generalitzada de l'Educació Secundària Obligatòria, la Conselleria de Cultura i Educació, en la convocatòria dels Premis 2000 de la Comunitat Valenciana a la Innovació Educativa (DOGV de 05.05.2000), ha considerat objecte d'atenció prioritària l'elaboració de models de programació didàctica referits a la dita etapa educativa, com un dels factors que afavorixen la millora i qualitat de l'ensenyança.

En este mateix sentit, sense perjuí de l'autonomia pedagògica i organitzativa dels centres docents, convé facilitar orientacions i propostes que ajuden al professorat en la millora de les programacions didàctiques de les distintes àrees i matèries de l'Educació Secundària Obligatòria, que elabora cada curs acadèmic.

Per tot això, en ús de les atribucions atorgades en la disposició final de l'Orde de 18 de juny de 1999, he resolt:

Primer. Elaboració

1. Els centres docents, públics i privats, que impartixen l'Educació Secundària Obligatòria completaran i desenrotllaran el currículum d'esta etapa, establit per a la Comunitat Valenciana pel Decret 47/1992, de 30 de març (DOGV de 06.04.1992), en el marc de la seua programació docent.

I. DISPOSICIONES GENERALES

1. PRESIDENCIA Y CONSELLERIAS DE LA GENERALITAT VALENCIANA

Conselleria de Cultura y Educación

RESOLUCIÓN de 26 de julio de 2000, de la Dirección General de Ordenación e Innovación Educativa y Política Lingüística, sobre las Programaciones Didácticas en la Educación Secundaria Obligatoria. [2000/X6476]

La Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo, en el artículo 57, establece que los centros docentes completarán y desarrollarán el currículo de los niveles, etapas, ciclos, grados y modalidades de enseñanza en el marco de su programación docente. En el mismo artículo, dispone que las Administraciones educativas favorecerán modelos de programación docente. Por otro lado, el artículo 55 considera la programación docente como uno de los factores que favorecen la calidad y mejora de la enseñanza.

El Decreto 47/1992, de 30 de marzo, del Gobierno Valenciano, establece el currículo de la Educación Secundaria Obligatoria en la Comunidad Valenciana. El artículo quinto enumera las áreas y materias, así como los temas transversales de este currículo. Y, en su artículo diez, dispone que el profesorado desarrollará programaciones de su actividad docente de acuerdo con dicho currículo y en coherencia con el proyecto curricular de la etapa.

Por su parte, el Decreto 234/1997, de 2 de septiembre, del Gobierno Valenciano, por el que se aprueba el Reglamento Orgánico y Funcional de los Institutos de Educación Secundaria, en su artículo 90 atribuye, en dichos Institutos, a los departamentos didácticos la elaboración de la programación didáctica de las enseñanzas correspondientes a las áreas, materias y módulos integrados en los mismos, bajo la coordinación y dirección del jefe o jefa del mismo, y de acuerdo con las directrices generales establecidas por la comisión de coordinación pedagógica. Y, en el artículo 106, especifica los aspectos que debe incluir necesariamente la programación didáctica de cada una de las áreas o materias.

Asimismo, la Orden de 18 de junio de 1999, de la Conselleria de Cultura, Educación y Ciencia, por la que se regula la atención a la diversidad en la Educación Secundaria Obligatoria, en el capítulo II, determina aquellos elementos que se deben tener en cuenta en la elaboración de las programaciones, con la finalidad de atender a la diversidad del alumnado que cursa esta etapa. Y su disposición final primera autoriza a esta Dirección General para que dicte las normas necesarias para su aplicación y desarrollo.

En el curso académico 1999-2000, en el que termina la implantación generalizada de la Educación Secundaria Obligatoria, la Conselleria de Cultura y Educación, en la convocatoria de los Premios 2000 de la Comunidad Valenciana a la Innovación Educativa (DOGV de 05.05.2000), ha considerado objeto de atención prioritaria la elaboración de modelos de programación didáctica referidos a dicha etapa educativa, como uno de los factores que favorecen la mejora y calidad de la enseñanza.

En este mismo sentido, sin perjuicio de la autonomía pedagógica y organizativa de los centros docentes, conviene facilitar orientaciones y propuestas que ayuden al profesorado en la mejora de las programaciones didácticas de las distintas áreas y materias de la Educación Secundaria Obligatoria, que elabora cada curso académico.

Por todo ello, en uso de las atribuciones otorgadas en la disposición final de la Orden de 18 de junio de 1999, he resuelto:

Primero. Elaboración

1. Los centros docentes, públicos y privados, que imparten la Educación Secundaria Obligatoria completarán y desarrollarán el currículo de esta etapa, establecido para la Comunidad Valenciana por el Decreto 47/1992, de 30 de marzo (DOGV de 06.04.1992), en el marco de su programación docente.

- 2. Per a això, el professorat que impartisca una mateixa àrea o matèria elaborarà la Programació didàctica corresponent, abans del començament de cada curs acadèmic, de manera col·legiada, en coherència amb el Projecte Curricular i amb el Pla per a l'atenció a la diversitat de l'alumnat.
- 3. En els Instituts d'Educació Secundària, esta programació l'elaborarà el Departament didàctic corresponent davall la coordinació i direcció del seu cap o de la seua cap, i d'acord amb les directrius generals establides per la comissió de coordinació pedagògica.

Segon. Finalitat

- La Programació didàctica tindrà, entre altres, les següents finalitats:
 - 1. Facilitar la pràctica docent.
- 2. Assegurar la coherència entre les intencions educatives i la pràctica en l'aula.
- 3. Servir com a instrument de planificació, desenrotllament i avaluació del procés d'ensenyança i aprenentatge.
- 4. Oferir el marc de referència més pròxim per a organitzar les mesures d'atenció a la diversitat de l'alumnat.
- 5. Proporcionar elements d'anàlisi per a l'avaluació del projecte educatiu, del projecte curricular i de la pròpia pràctica docent.

Tercer. Elements

La Programació didàctica transformarà les intencions educatives, expressades en els distints elements del currículum, en una proposta coherent d'activitats d'aula.

Per a això, inclourà necessàriament l'adequació dels objectius generals, dels continguts i dels criteris d'avaluació de l'àrea o matèria al cicle o curs i a l'alumnat amb necessitats educatives especials.

Així mateix, inclourà la metodologia didàctica que es vaja a aplicar, la integració dels temes transversals en el currículum i les mesures d'atenció a la diversitat de l'alumnat.

Quart. Objectius generals

Els objectius generals, que concreten les intencions educatives en termes de capacitats que ha de desenrotllar l'alumnat al llarg de tota l'etapa, seran el referent principal per a la planificació didàctica.

Per a adequar els objectius generals de l'àrea o de la matèria al cicle o curs, es tindrà en compte, com a mínim:

- 1. La relació entre els objectius generals de l'etapa i els de l'àrea o matèria, així com els criteris d'avaluació.
- 2. La gradació dels objectius generals de l'àrea o matèria respecte al cicle o curs corresponent, atenent als objectius de l'etapa.
- 3. La previsió de diversos graus d'adquisició de les capacitats expressades en els objectius generals de l'àrea o matèria, tenint en compte els objectius de l'etapa.

Quint. Continguts

- 1. La programació contindrà la selecció, l'organització i la seqüència dels continguts de cada àrea o matèria.
- 2. Dits continguts són els aprenentatges que un alumne o una alumna ha de realitzar per a desenrotllar les capacitats expressades, tant en els objectius generals de cada àrea o matèria, com en els de l'etapa.
- 3. Estos continguts són de tres tipus: conceptuals: conceptes, fets i principis; procedimentals: varietats del «saber fer» teòric o pràctic; i actitudinals: actituds, normes i valors.
- 4. La selecció dels continguts per al primer cicle i per a el 3r i el 4t cursos es realitzarà aplicant, entre altres, els següents criteris:
- a) La consideració conjunta de la lògica interna de cada àrea o matèria i de les característiques de l'alumnat.
- b) La coherència entre els continguts i els criteris d'avaluació i de promoció, que explique de manera suficient les intencions educatives.

- 2. Para ello, el profesorado que imparta una misma área o materia elaborará la programación didáctica correspondiente, antes del comienzo de cada curso académico, de manera colegiada, en coherencia con el Proyecto Curricular y con el Plan para la atención a la diversidad del alumnado.
- 3. En los Institutos de Educación Secundaria, esta programación la elaborará el Departamento didáctico correspondiente bajo la coordinación y dirección de su jefe o de su jefa, y de acuerdo con las directrices generales establecidas por la comisión de coordinación pedagógica.

Segundo. Finalidad

- La Programación didáctica tendrá, entre otras, las siguientes finalidades:
 - 1. Facilitar la práctica docente.
- 2 .Asegurar la coherencia entre las intenciones educativas y la práctica en el aula.
- 3. Servir como instrumento de planificación, desarrollo y evaluación del proceso de enseñanza y aprendizaje.
- Ofrecer el marco de referencia más próximo para organizar las medidas de atención a la diversidad del alumnado.
- 5. Proporcionar elementos de análisis para la evaluación del Proyecto educativo, del Proyecto curricular y de la propia práctica docente.

Tercero. Elementos

La Programación didáctica transformará las intenciones educativas, expresadas en los distintos elementos del currículo, en una propuesta coherente de actividades de aula.

Para ello, incluirá necesariamente la adecuación de los objetivos generales, de los contenidos y de los criterios de evaluación del área o materia al ciclo o curso y al alumnado con necesidades educativas especiales.

Asimismo, incluirá la metodología didáctica que se vaya a aplicar, la integración de los temas transversales en el currículo y las medidas de atención a la diversidad del alumnado.

Cuarto. Objetivos generales

Los objetivos generales, que concretan las intenciones educativas en términos de capacidades que debe desarrollar el alumnado a lo largo de toda la etapa, serán el referente principal para la planificación didáctica.

Para adecuar los objetivos generales del área o de la materia al ciclo o curso, se tendrá en cuenta, como mínimo:

- 1. La relación entre los objetivos generales de la etapa y los del área o materia, así como los criterios de evaluación.
- 2. La gradación de los objetivos generales del área o materia respecto al ciclo o curso correspondiente, atendiendo a los objetivos de la etapa.
- 3. La previsión de diversos grados de adquisición de las capacidades expresadas en los objetivos generales del área o materia, teniendo en cuenta los objetivos de la etapa.

Quinto. Contenidos

- 1. La programación contendrá la selección, la organización y la secuencia de los contenidos de cada área o materia.
- 2. Dichos contenidos son los aprendizajes que un alumno o una alumna debe realizar para desarrollar las capacidades expresadas, tanto en los objetivos generales de cada área o materia, como en los de la etapa.
- 3. Estos contenidos son de tres tipos: conceptuales: conceptos, hechos y principios; procedimentales: variedades del «saber hacer» teórico o práctico; y actitudinales: actitudes, normas y valores.
- 4. La selección de los contenidos para el primer ciclo y para el 3º y el 4º cursos se realizará aplicando, entre otros, los siguientes criterios:
- a) La consideración conjunta de la lógica interna de cada área o materia y de las características del alumnado.
- b) La coherencia entre los contenidos y los criterios de evaluación y de promoción, que explique de manera suficiente las intenciones educativas.

- c) La distinció entre:
- Continguts bàsics per a aconseguir un desenrotllament adequat dels objectius de l'àrea o matèria, d'acord amb els criteris d'avaluació.
- Continguts complementaris, d'ampliació o de reforç, per a l'alumnat que els necessite.
- d) La major o menor dificultat que presenten. L'expressió del grau de dificultat de cada contingut facilitarà l'atenció a la diversitat de l'alumnat.
- e) La funcionalitat: possibilitats d'ús, aplicació i generalització a altres temes i disciplines
 - f) La possibilitat d'integració dels temes transversals.
- 5. Els continguts s'organitzaran en seqüències d'aprenentatge per a afavorir la implicació i participació activa de l'alumnat, tenint en compte:
 - a) Els seus coneixements previs
 - b) Les seues experiències i motivacions
 - c) L'activitat manipulativa o intel·lectual que requerisquen
- d) La reflexió que provoquen sobre què, per a què i com estan deprenent

Sext. Avaluació

- 1. La programació concretarà els criteris per a realitzar l'avaluació inicial, la finalitat de la qual és determinar no sols els coneixements de l'àrea o matèria que posseïx l'alumnat al principi del curs, sinó també el seu grau de maduresa i el seu progrés en el desenrotllament de les capacitats expressades en els objectius generals de l'etapa.
- 2. La programació concretarà, també, els criteris d'avaluació de l'àrea o matèria per al primer cicle i per a el 3r i el 4t cursos.
- 3. Així mateix, determinarà els procediments i instruments per a avaluar els aprenentatges de l'alumnat i seguir la seua progressió.
- 4. La programació inclourà els criteris sobre la qualificació, entesa com una avaluació sumativa que atribuïx un valor al progrés aconseguit per l'alumnat en aconseguir els objectius programats. Esta valoració s'expressarà per mitjà de l'escala següent: Excel·lent, Notable, Bé, Suficient i Insuficient.
- 5. També inclourà criteris sobre la promoció i la proposta de titulació de l'alumnat, tenint en compte la contribució de l'àrea o matèria a la consecució dels objectius generals de l'etapa.
- 6. Per a determinar tots estos criteris i procediments, es tindrà en compte el caràcter formatiu d'esta avaluació, la finalitat del qual és analitzar tot el procés d'ensenyança i aprenentatge, detectar les dificultats de l'alumnat, esbrinar les seues causes i ajustar les activitats programades i les estratègies didàctiques adoptades a les necessitats de l'alumnat.

Sèptim. Metodologia

- 1. La programació inclourà la metodologia didàctica que s'hi haja d'aplicar, ajustada als criteris metodològics de caràcter general establits en el Projecte Curricular de l'etapa i als principis específics de l'àrea o matèria corresponent.
 - 2. La dita metodologia contemplarà, com a mínim:
- a) Activitats i estratègies diferents per al desenrotllament d'un mateix contingut, en funció del grau de dificultat del mateix i dels distints estils d'aprenentatge de l'alumnat.
- b) Materials i recursos didàctics diversos, especificant els relacionats amb els aspectes pràctics dels continguts.
- c) Distintes formes d'agrupament de l'alumnat, d'acord amb una organització flexible de l'espai i del temps, que permeta combinar el treball individual, el treball en xicotets grups i les activitats en gran grup.
- d) Les unitats didàctiques previstes, enteses com cada unitat de treball, de duració variable, que organitza un conjunt d'activitats d'ensenyança i aprenentatge i que respon per si mateixa a què, com i quan ensenyar, i què, com i quan avaluar.

Octau. Temes transversals

1. Les programacions integraran l'educació per a la pau, per a la salut, per a la igualtat d'oportunitats entre els sexes, l'educació

- c) La distinción entre:
- Contenidos básicos para conseguir un desarrollo adecuado de los objetivos del área o materia, de acuerdo con los criterios de evaluación.
- Contenidos complementarios, de ampliación o de refuerzo, para el alumnado que los necesite.
- d) La mayor o menor dificultad que presenten. La expresión del grado de dificultad de cada contenido facilitará la atención a la diversidad del alumnado.
- e) La funcionalidad: posibilidades de uso, aplicación y generalización a otros temas y disciplinas
 - f) La posibilidad de integración de los temas transversales.
- 5. Los contenidos se organizarán en secuencias de aprendizaje para favorecer la implicación y participación activa del alumnado, teniendo en cuenta:
 - a) Sus conocimientos previos
 - b) Sus experiencias y motivaciones
 - c) La actividad manipulativa o intelectual que requieran
- d) La reflexión que provoquen sobre qué, para qué y cómo están aprendiendo

Sexto. Evaluación

- 1. La programación concretará los criterios para realizar la evaluación inicial, cuya finalidad es determinar no sólo los conocimientos del área o materia que posee el alumnado al principio del curso, sino también su grado de madurez y su progreso en el desarrollo de las capacidades expresadas en los objetivos generales de la etapa.
- 2. La programación concretará, también, los criterios de evaluación del área o materia para el primer ciclo y para el 3º y el 4º cursos.
- 3. Así mismo, determinará los procedimientos e instrumentos para evaluar los aprendizajes del alumnado y seguir su progresión.
- 4. La programación incluirá los criterios sobre la calificación, entendida como una evaluación sumativa que atribuye un valor al progreso conseguido por el alumnado al alcanzar los objetivos programados. Esta valoración se expresará mediante la escala siguiente: Sobresaliente, Notable, Bien, Suficiente e Insuficiente.
- 5. También incluirá criterios sobre la promoción y la propuesta de titulación del alumnado, teniendo en cuenta la contribución del área o materia a la consecución de los objetivos generales de la etapa.
- 6. Para determinar todos estos criterios y procedimientos, se tendrá en cuenta el carácter formativo de esta evaluación, cuya finalidad es analizar todo el proceso de enseñanza y aprendizaje, detectar las dificultades del alumnado, averiguar sus causas y ajustar las actividades programadas y las estrategias didácticas adoptadas a las necesidades del alumnado.

Séptimo. Metodología

- 1. La programación incluirá la metodología didáctica que se vaya a aplicar, ajustada a los criterios metodológicos de carácter general establecidos en el Proyecto Curricular de la etapa y a los principios específicos del área o materia correspondiente.
 - 2. Dicha metodología contemplará, como mínimo:
- a) Actividades y estrategias diferentes para el desarrollo de un mismo contenido, en función del grado de dificultad del mismo y de los distintos estilos de aprendizaje del alumnado.
- b) Materiales y recursos didácticos diversos, especificando los relacionados con los aspectos prácticos de los contenidos.
- c) Distintas formas de agrupamiento del alumnado, de acuerdo con una organización flexible del espacio y del tiempo, que permita combinar el trabajo individual, el trabajo en pequeños grupos y las actividades en gran grupo.
- d) Las unidades didácticas previstas, entendidas como cada unidad de trabajo, de duración variable, que organiza un conjunto de actividades de enseñanza y aprendizaje y que responde por sí misma a qué, cómo y cuándo enseñar, y qué, cómo y cuándo evaluar.

Octavo. Temas Transversales

1. Las programaciones integrarán la educación para la paz, para la salud, para la igualdad de oportunidades entre los sexos, la eduambiental, l'educació sexual, l'educació del consumidor i l'educació vial, que junt amb l'educació moral i cívica es conceben com a temes transversals, perquè no corresponen de mode exclusiu a una única àrea o matèria del currículum, sinó que són ensenyances que per la seua rellevància social i pel seu potencial educatiu han d'estar presents de manera global en els objectius i continguts de totes les àrees i matèries del currículum.

- 2. La integració dels temes transversals es realitzarà en coherència amb el Projecte Educatiu del Centre i amb el Projecte Curricular de l'etapa, tenint en compte:
- a) La prioritat que s'atorgue a algun dels temes en els citats Projectes.
- b) La rellevància del tema per la seua major relació amb l'àrea o la matèria.
- c) Els continguts conceptuals, procedimentals i actitudinals que siguen més adequats per a la seua integració en cada àrea o matèria.
- d) Que les actituds que estos temes han de generar tenen un component afectiu, cognitiu i conductual, així com que l'adquisició de valors ha de fonamentar-se en el coneixement, en la comprensió conceptual.
- e) La relació entre diversos temes transversals que propicie el treball en equip del professorat.

Nové. Atenció a la diversitat

- 1. La Programació didàctica inclourà les mesures d'atenció a la diversitat de l'alumnat, de caràcter general:
 - a) La programació de les matèries optatives corresponents
- b) La programació d'activitats de reforç per a l'alumnat que promocione i no haja sigut avaluat positivament en eixa àrea o matèria
- c) Les mesures educatives complementàries per a l'alumnat que estiga un any mes en el mateix curs, relatives a eixa àrea o matèria.
- 2. Esta programació serà el referent per a delimitar a quin curs o cicle de l'etapa, en el seu cas, correspon el currículum que cursa l'alumne o l'alumna a qui s'aplique una Adaptació Curricular Individual Significativa de l'àrea o matèria. Així mateix, adequarà els criteris d'avaluació i de promoció establits amb caràcter general, a l'alumnat a qui s'haja realitzat una Adaptació Curricular Individual Significativa.
- 3. Igualment, en la programació es determinaran els objectius, continguts i criteris d'avaluació de l'àrea o matèria que serviran de referència per a elaborar l'àmbit corresponent, tant del Programa de Diversificació Curricular, com del Programa d'Adaptació Curricular en Grup.

Deu. Formació

Els CEFIRE assessoraran al professorat per a la millora constant i progressiva de les Programacions didàctiques, en el marc de allò que s'ha indicat en esta resolució. Així mateix, organitzaran activitats formatives, amb especial atenció a la modalitat de formació en centres, i facilitaran l'intercanvi de Programacions didàctiques entre els centres docents.

Onze. Avaluació de la Programació didàctica

Abans de l'inici de cada curs acadèmic, els òrgans que tinguen competència per a això en cada centre docent, realitzaran l'avaluació interna de les Programacions didàctiques i les propostes de millora corresponents. Per a això, comptaran amb l'assessorament de la Inspecció d'Educació.

València, 26 de juliol de 2000.— El director general d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística: Josep Vicent Felip i Monlleó.

cación ambiental, la educación sexual, la educación del consumidor y la educación vial, que junto con la educación moral y cívica se conciben como temas transversales, porque no corresponden de modo exclusivo a una única área o materia del currículo, sino que son enseñanzas que por su relevancia social y por su potencial educativo han de estar presentes de manera global en los objetivos y contenidos de todas las áreas y materias del currículo.

- 2. La integración de los temas transversales se realizará en coherencia con el Proyecto Educativo del Centro y con el Proyecto Curricular de la etapa, teniendo en cuenta:
- a) La prioridad que se otorgue a alguno de los temas en los citados Proyectos.
- b) La relevancia del tema por su mayor relación con el área o la materia.
- c) Los contenidos conceptuales, procedimentales y actitudinales que sean más adecuados para su integración en cada área o materia.
- d) Que las actitudes que estos temas han de generar tienen un componente afectivo, cognitivo y conductual, así como que la adquisición de valores debe fundamentarse en el conocimiento, en la comprensión conceptual.
- e) La relación entre varios temas transversales que propicie el trabajo en equipo del profesorado.

Noveno. Atención a la diversidad

- 1. La Programación didáctica incluirá las medidas de atención a la diversidad del alumnado, de carácter general:
 - a) La programación de las materias optativas correspondientes
- b) La programación de actividades de refuerzo para el alumnado que promocione y no haya sido evaluado positivamente en esa área o materia
- c) Las medidas educativas complementarias para el alumnado que permanezca un año mas en el mismo curso, relativas a esa área o materia.
- 2. Esta programación será el referente para delimitar a qué curso o ciclo de la etapa, en su caso, corresponde el currículo que cursa el alumno o la alumna a quien se aplique una Adaptación Curricular Individual Significativa del área o materia. Así mismo, adecuará los criterios de evaluación y de promoción establecidos con carácter general, al alumnado a quien se haya realizado una Adaptación Curricular Individual Significativa.
- 3. Igualmente, en la programación se determinarán los objetivos, contenidos y criterios de evaluación del área o materia que servirán de referencia para elaborar el ámbito correspondiente, tanto del Programa de Diversificación Curricular, como del Programa de Adaptación Curricular en Grupo.

Diez. Formación

Los CEFIRE asesorarán al profesorado para la mejora constante y progresiva de las Programaciones didácticas, en el marco de lo indicado en esta resolución. Así mismo, organizarán actividades formativas, con especial atención a la modalidad de formación en centros, y facilitarán el intercambio de Programaciones didácticas entre los centros docentes.

Once. Evaluación de la Programación didáctica

Antes del inicio de cada curso académico, los órganos que tengan competencia para ello en cada centro docente, realizarán la evaluación interna de las Programaciones didácticas y las propuestas de mejora correspondientes. Para ello, contarán con el asesoramiento de la Inspección de Educación.

Valencia, 26 de julio de 2000.— El director general de Ordenación e Innovación Educativa y Política Lingüística: Josep Vicent Felip i Monlleó.